

1.5

Enfocament Gènere i basat en Drets Humans – Justícia Global de Gènere

Enfocament Gènere i basat en Drets Humans – Justícia Global de Gènere

Anàlisi

Tradicionalment, la cooperació catalana havia fonamentat la seva capacitat transformadora en el fet de seguir, en totes les seves actuacions, una sèrie d'objectius transversals (equitat de gènere; sostenibilitat; governança democràtica i drets humans). A partir de la planificació 2015-2018, l'opció per l'Enfocament de Gènere i Basat en Drets Humans (EGIBDH), com a enfocament estratègic articulador de la política catalana de cooperació al desenvolupament, representa una evolució innovadora i transformadora dels objectius transversals dels Plans directors anteriors.

L'EGIBDH és una aposta decidida d'adaptació als canvis i dinàmiques propis de la globalització contemporània, en dos sentits: d'una banda, pel fet de definir clarament un model de desenvolupament sostenible, centrat en les persones i en la justícia social i de gènere; un model definit a través dels drets humans, del seu gaudi, i amb un èmfasi especial en els drets humans de les dones. D'una altra, pel fet de posar el focus en els processos d'adquisició i enfortiment de capacitats, d'apoderament i de participació, essencials per a una apropiació democràtica dels processos de transformació social i també, per a l'exercici d'una ciutadania global-local plena.

L'EGIBDH és un marc global, que inclou les dimensions marc conceptual, d'anàlisi, estratègia, metodologia i alhora praxis. Els seus objectius fonamentals són:

- Transformar les relacions desiguals de poder en tots els àmbits (públics i privats), acarant les causes estructurals socials, econòmiques, polítiques i culturals patriarcal que perpetuen les desigualtats de gènere entre les dones i els homes.
- Materialitzar els Drets Humans per a totes les persones, col·lectius i pobles, tot prioritzant les persones tradicionalment excloses, on la vulnerabilització dels seus drets és major, i fent especial èmfasi en els Drets Humans de les dones i de les nenes, per la desigualtat estructural i la discriminació que experimenten.

Per avançar en l'objectiu estratègic de la defensa, la garantia i l'exercici dels drets humans i específicament els drets humans de les dones, s'aposta per l'apoderament d'aquestes com a titulars de drets.

Entre els Drets Humans de les dones impulsats des del PD 2015-2018 destaquem el dret a una vida lliure de violències, els drets sexuals i drets reproductius i el dret a la cura i l'autocura; promoure la intervenció plena de les dones en la transformació dels conflictes i la construcció de pau; promoure la coresponsabilitat en el treball reproductiu i comunitari, impulsar l'apoderament i la participació política de les dones; impulsar els drets econòmics de les dones, així com promoure la participació activa de les xarxes de dones i moviments feministes en les agendes internacionals vinculades als reptes globals de desenvolupament sostenible

Reptes

Aquesta opció de la cooperació catalana conviu amb d'altres, que han cercat igualment millorar la capacitat d'impacte i de canvi en les estructures de poder de les pròpies actuacions de cooperació al desenvolupament. Destaquem aquí la noció de "Justícia Global" i específicament la Justícia Global de Gènere, impulsada des de l'Ajuntament de Barcelona, i que el Pla director 2018-2021 considera com a una de les fites a assolir i a transversalitzar en qualsevol actuació de cooperació.

Promoure la Justícia Global de Gènere s'entén, en el plantejament de l'Ajuntament de Barcelona, implica la promoció de l'equitat de gènere en la vida cultural, econòmica, social i política; el qüestionament del sistema heteropatriarcal, de les relacions de poder i de la divisió sexual del treball en el que se sustenta. Implica també donar resposta a les interseccionalitats de les opressions, combatre la feminització de la pobresa i de la precarietat; promoure l'aplicació de l'ètica de la cura de manera equitativa, lligada a la perspectiva feminista; promoure la participació política, econòmica i tecnològica de les dones i garantir el seu accés als llocs de decisió i als recursos en igualtat de condicions i

Enfocament Gènere i basat en Drets Humans – Justícia Global de Gènere

oportunitats; contribuir a construir societats lliures de violències, on es reconegui i defensi la diversitat sexual, cultural, religiosa i funcional.

Pel que fa a l'Agenda 2030 i als seus 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), aquestes s'alineen en molts aspectes amb la política de cooperació catalana i amb les seves prioritats i plantejaments. L'Agenda 2030 assumeix la interdependència i transnacionalització de la realitat i, per tant, la universalitat dels desafiaments –tot dil·luint les fronteres entre el Nord i el Sud– i la coresponsabilitat dels diferents agents –públics i privats–, en reconèixer els impactes econòmics, socials i ambientals de les actuacions de tots ells. L'Agenda 2030 promou també una repolització de la pràctica i de l'agenda de desenvolupament, en ampliar-ne les dimensions, tot reforçant la centralitat dels drets humans i de la igualtat de gènere, i encoratjant respostes integrals i col·laboratives que exigeixen una actuació consistent i coordinada

Al seu torn, l'Agenda 2030 aporta la seva pròpia visió sobre la transvesalització de gènere i d'apoderament de les dones. Així, assenyala la importància de fixar com a objectiu (ODS 5) la igualtat entre els gèneres i l'apoderament de totes les dones i les nenes, així com l'eradicació de les formes de discriminació i l'eliminació de totes les formes de violència en els àmbits públic i privat, entre d'altres prioritats. Alhora també es fixen fites vinculades a la igualtat de gènere i l'apoderament de les dones en altres ODS, si bé no en tots aquests hi ha fites vinculades.

Preguntes

- Què poden aportar els ODS i el concepte de Justícia Global de gènere a l'EGIBDH, implementat ens els darrers anys en la cooperació catalana, en els àmbits conceptual, estratègic i operatiu?
- Quins són els punts de trobada d'aquests enfocaments i les seves connexions? I quines són les seves divergències?
- Quines oportunitats ofereix la seva articulació? I quins riscos hi pot haver?
- Com s'articulen els Drets humans de les dones com a prioritat històrica de la cooperació catalana ens els diferents enfocaments? I la sostenibilitat en la seva triple dimensió?

VISIÓ2030

Procés participatiu
La contribució catalana
al desenvolupament global

web: participa.gencat.cat